

UNIVERZITA KARLOVA PRÁVNICKÁ FAKULTA

KATEDRA TRESTNÍHO PRÁVA

POSUDEK OPONENTA PRÁCE

Téma práce : Dopravní kriminalita a její prevence
Autor : Jakub Filip
Vedoucí diplomové práce: JUDr. Bc. Jiří Říha, Ph.D.
Oponent: JUDr. Jaromír Hořák, Ph.D.
Rozsah práce: 61 stran
Datum odevzdání práce: 21. 6. 2019

1. Charakteristika tématu:

Autor si zvolil příhodné diplomní téma, které umožňuje propojit znalosti z trestního práva s poznatky z dalších kriminálních věd. Jde současně o problematiku trvale aktuální a v rozhodovací praxi frekventovanou, při jejímž zpracování diplomant musí využít široké spektrum pramenů. Při hodnocení práce je třeba vzít v úvahu značnou šíři technických a dalších mimoprávních znalostí, které si diplomant pro zvládnutí tématu musel osvojit. Téma je významné i z hlediska obecných otázek diferenciací a individualizace trestní odpovědnosti.

2. Hodnocení po formální a obsahové stránce:

Systematika práce odpovídá rozlišování mezi etiologickými, fenomenologickými a preventivními aspekty v kriminologii. Autor se pokouší vymezit dopravní kriminalitu jako svébytný předmět zkoumání. Trestnou činnost v dopravě rozděluje do tří základních skupin (řízení pod vlivem návykových látek, řízení dopravního prostředku bez oprávnění, trestné činy související s dopravními nehodami). Přílehlavě zobecňuje specifika těchto druhů kriminality. Poukazuje na zvláštní charakteristiky pachatelů (potenciálním pachatelem je v zásadě každý účastník silničního provozu), typickou formu zavinění (nedbalost), odvislost odpovědnosti od porušení předpisů o pravidlech silničního provozu atd. Srozumitelně diplomant vysvětluje i náročnou látku o tzv. principu omezené důvěry v dopravě.

V diplomové práci autor bohatě využívá také statistická data, která zanesl i do grafů a tabulek. Seznamuje čtenáře s vývojem dopravní kriminality a nehodovosti v posledních desetiletích. Ke statistickým údajům autor přistupuje s dostatečnou mírou kritičnosti (např. si je vědom důsledků posunutí hranice škody způsobené dopravní nehodou, při níž musí účastníci nehodu hlásit). Za pozornost stojí poměrně náročné srovnání, které diplomant provedl ohledně následků dopravních nehod v ČR a v jiných zemích.

Jako velmi cenné hodnotím pasáže, v nichž se autor věnuje účasti cyklistů na trestných činech v dopravě. Autor nepřehlíží významné faktické rozdíly mezi cyklistikou dnes a před rokem 1989. Nynější tzv. horská kola jsou svojí robustností a stabilitou srovnatelná s motocykly. Kinetickou energii takového kola zvyšuje i masivní ochranné oděni jezdců, kteří se podobají spíše středověkým rytířům v brnění. Podle toho pak dopadají i následky srážek horských kol s chodci, zejména menšími dětmi. V mnoha dopravních situacích představují horská kola pro

chodce větší nebezpečí než automobily. Zatímco příjezd automobilu chodec zpravidla uslyší na větší vzdálenost, rychle jedoucí horská kola chodec často zpozoruje až v poslední chvíli. Toto nebezpečí narůstá např. v lesním terénu, v parcích a na polních cestách, kde chodec nepočítá s dopravním rizikem tak, jako na silniční komunikaci. Není v silách chodců sledovat režim tzv. cyklostezek. Z těchto poměrů vycházejí i novější judikáty, které diplomant analyzuje. Správně poukazuje na to, že cyklista si jako řidič dopravního prostředku nesmí vykládat nejasnou dopravní situaci ve svůj prospěch. Nedbalost cyklisty v případech těžkého ublížení na zdraví spočívá v první řadě v tom, že cyklista nepočítal s panickou reakcí chodce na rychle projíždějící kolo, když chodec např. uskočil na nesprávnou stranu.

Jiné složité problematice se autor věnuje v kapitole o neposkytnutí pomoci řidičem dopravního prostředku. Autor na základě zobecnění rozhodovací praxe soudů dospívá k závěru, že se tohoto trestného činu může dopustit i cyklista. Z podobných hledisek autor rozebírá také ohrožení pod vlivem návykové látky. Trestní odpovědnost za tento abstraktně ohrožovací delikt může dle názoru diplomanta vyplynout z konkrétní skutkové konstelace, podobně jako v jím uváděných analogických případech (vozík tlačенý podnapilým člověkem, povoz hnaný opilým vozkou). Autor si rovněž klade otázku ohledně druhu trestních sankcí, kdy správně odůvodňuje, proč nelze v našem právním rámci uložit zákaz činnosti spočívající v zákazu jízdy na velocipeđu.

Výklad autora svědčí o jeho dobrém porozumění obecným otázkám zavinění či vztahu základních a kvalifikovaných skutkových podstat. Posлуhač si v této souvislosti podrobně všimá porušení tzv. důležité povinnosti ve smyslu § 147 odst. 2 TZ. Zdůrazňuje, že jde toliko o povinnosti, jejichž nesplnění má zpravidla za následek nebezpečí pro lidský život nebo zdraví.

Rovněž kriminologické části posuzované práce jsou velmi pečlivě zpracovány. Je patrné, že se autor podrobně seznámil s širším tématem prevence nehod v silniční dopravě. Ovládl speciální pojmosloví a byl s to využít množství dílčích poznatků a statistických dat. Za nejpodstatnější považuje preventivní opatření, směřovaná do oblasti lidských chyb za volantem (nepřiměřená jízda jako častá příčina nehody). Detailně se však zabývá i požadavky technického stavu vozidla. Čtenář se mimo jiné dozvídá řadu poznatků z oblasti moderních systémů aktivní bezpečnosti motorových vozidel, k nimž patří tzv. asistent držení vozidla v jízdním pruhu, adaptivní tempomat či systém City safe drive (asistence jízdy v nízkých rychlostech s možností automatického brzdění). Velké množství detailních informací se dozvídáme z oblasti bezpečnosti cyklistiky. Autor hledá inspiraci v zahraničí, např. v Německu. Podnětné jsou však jeho návrhy diplomanta na doplnění předpisů o zákaz používání sluchátek za jízdy u cyklistů.

Práce je metodologicky na dobré úrovni, využívá širokou základnu pramenů, s nimiž diplomant odpovídajícím způsobem zachází. Rozsah použité bibliografie v češtině je takřka vyčerpávající. Celkově práci hodnotím vysoko i pro relativně čtivý styl autora. Poznámkový aparát je veden korektně, což se týká i judikátů a zdrojů ze sítě Internet.

3. Připomínky a otázky k zodpovězení při obhajobě:

Při ústní obhajobě by autor mohl z hlediska trestní odpovědnosti posoudit následující případy:

- 1) Dva cyklisté jeli za šera po silnici za sebou a ani jeden nesvítil. Prvního cyklistu srazilo auto. Řidič se hájil tím, že by sraženého cyklistu viděl, kdyby alespoň druhý cyklista svítil.
- 2) Co když dva řidiči aut jedou nepřiměřenou rychlostí a srazí téhož cyklistu? Už první srážka byla fatální. Nicméně pokud by cyklista dosud žil, byl by v zápětí určitě usmrčen druhým vozidlem.

4. Doporučení / nedoporučení práce k obhajobě. Doporučuji k obhajobě.

5. Navržený klasifikační stupeň: 1 (výborně)

V Praze dne 10. září 2019

JUDr. Jaromír Hořák, Ph.D.

oponent diplomové práce